

V OLIMPIADA GEOGRAFICZNA

DLA UCZNIÓW DOLNOŚLĄSKICH SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

ROK SZKOLNY 2018/2019

II ETAP – REJONOWY

9 marca 2019 czas trwania: 75 minut

.....
<i>Nazwisko</i>	<i>Imiona</i>
.....
<i>Data urodzenia</i>	<i>Miejsce urodzenia</i>
.....
<i>Szkoła</i>	<i>Klasa</i>

Przed Tobą arkusz konkursowy powiatowego etapu Olimpiady Geograficznej dla Szkół Podstawowych.

Nie zapomnij wpisać powyżej swoich danych. Sprawdź, czy otrzymałeś czytelny egzemplarz testu.

Pierwszych trzydzieści zadań to zadania testowe wielokrotnego wyboru – **zawsze tylko z jedną poprawną odpowiedzią**. Kolejnych dziesięć to zadania otwarte (np. uzupełnianie, obliczanie).

Polecenia czytaj uważnie, zwracając uwagę na przypisane do zadań mapy i zdjęcia. Poprawne odpowiedzi zaznacz kółkiem. Na rozwiązanie testu masz 75 minut. *Życzymy dobrej zabawy i przyjemnej pracy.*

Powodzenia.

Karta odpowiedzi do części zamkniętej.

Numer zadania:																													
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
Wskazana odpowiedź:																													
A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B
C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	
D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	
Poprawność odpowiedzi sprawdza członek komisji konkursowej, wpisując do każdej z poniższych kratek 0 lub 1 zgodnie z kluczem odpowiedzi																													
Suma uzyskanych punktów:																													

Zadanie 1 (0-1 pkt)

Standardowa wysokość nad powierzchnią gruntu, na której w ogródku meteorologicznym dokonuje się pomiarów temperatury powietrza, to

- a) 1 metr. b) 2 metry. c) 5 metrów. d) 10 metrów.

Zadanie 2 (0-1 pkt)

Całkowite lub częściowe zaćmienie Księżyca może wystąpić wówczas, gdy Księżyc jest w

- a) nowiu. c) pełni.
b) pierwszej kwadrze. d) ostatniej kwadrze.

Zadanie 3 (0-1 pkt)

Ozonosfera to warstwa zwiększonej koncentracji ozonu występująca głównie w

- a) egzosferze. b) mezosferze. c) stratosferze. d) termosferze.

Zadanie 4 (0-1 pkt)

Opady gradu związane są najczęściej z chmurami

- a) warstwowymi deszczowymi. c) warstwowo-pierzastymi.
b) kłębiastymi deszczowymi. d) pierzasto-kłębiastymi.

Zadanie 5 (0-1 pkt)

„Polska złota jesień” występuje wówczas, gdy nad Polskę we wrześniu lub październiku napływają masy powietrza

- a) polarno-kontynentalnego. c) zwrotnikowo-kontynentalnego.
b) polarno-morskiego. d) zwrotnikowo-morskiego.

Zadanie 6 (0-1 pkt)

Na glinach polodowcowych wykształciły się na ogół

- a) czarnoziemy. b) gleby bagienny. c) gleby bielcowe. d) gleby brunatne.

Zadanie 7 (0-1 pkt)

Małemu zasoleniu Morza Bałtyckiego sprzyja

- a) duża suma rocznych opadów w zlewisku. c) mała dostawa wody słodkiej przez rzeki.
b) intensywne parowanie z powierzchni. d) swobodna wymiana wód z Atlantykiem.

Zadanie 8 (0-1 pkt)

Pierwszą w świecie kopalnię ropy naftowej otwarto w

- a) Bliznem. b) Bobowej. c) Bogdance. d) Bóbrce.

Zadanie 9 (0-1 pkt)

Z klimatem zwrotnikowym związane są gleby

- a) cynamonowe. b) czerwoziemy. c) laterytowe. d) szaroziemie.

Zadanie 10 (0-1 pkt)

Polski król Bolesław Chrobry jako pierwszy wprowadził ochronę gatunkową zwierzęcia żyjącego wówczas na terenie naszego kraju. Był to

- a) bóbr. b) niedźwiedź. c) ryś. d) tur.

Zadanie 11 (0-1 pkt)

Do skał krasowiejących zaliczamy

- a) dolomit. b) gnejs. c) węgiel kamienny. d) zlepieniec.

Zadanie 12 (0-1 pkt)

Jednym z ciepłych prądów morskich jest Prąd

- a) Agulhas. b) Benguelski. c) Kanaryjski. d) Peruwiański.

Zadanie 13 (0-1 pkt)

Do zlewiska Morza Czarnego na terenie Polski należy rzeka

- a) Łososina. b) Orawa. c) Orlica. d) Szeszupa.

Zadanie 14 (0-1 pkt)

Flisz karpacki to występujące na przemian warstwy skał

- a) magmowych głębinowych. c) metamorficznych.
b) magmowych wylewnych. d) osadowych.

Zadanie 15 (0-1 pkt)

Województwem, na terenie którego do Odry wpływa najdłuższy prawobrzeżny dopływ jest województwo

- a) dolnośląskie b) lubuskie. c) opolskie. d) zachodniopomorskie.

Zadanie 16 (0-1 pkt)

Największa obecnie farma wiatrowa w Polsce – pod względem zainstalowanej mocy - znajduje się w

- a) Kisielicach. b) Korszach. c) Margoninie. d) Żarnowcu.

Zadanie 17 (0-1 pkt)

Na zdjęciu widoczna jest skamieniałość przewodnia organizmu, który pojawił się w

- a) jurze. b) karbonie. c) neogenie. d) paleogenie.

Zadanie 18 (0-1 pkt)

Która informacja **nie ma** żadnego związku z najwyższym punktem Polski?

- a) granica b) Karpaty Wewnętrzne. c) Słowacja. d) Tatry Zachodnie.

Zadanie 19 (0-1 pkt)

Pojezierze Pomorskie od Pojezierza Wielkopolskiego oddziela

- a) Pradolina Głogowsko-Barucka. c) Pradolina Warszawsko-Berlińska.
b) Pradolina Toruńsko-Eberswaldzka. d) Pradolina Wrocławsko-Magdeburgska.

Zadanie 20 (0-1 pkt)

Prawie 90% światowej produkcji tych owoców pochodzi z Polski – mowa o

- a) aronii. b) czarnej porzeczce. c) czerwonej porzeczce. d) truskawce.

Zadanie 21 (0-1 pkt)

Do form erozyjnych powstałych pod wpływem działalności lodowców zaliczamy

- a) graniaki. b) misy deflacyjne. c) mutony. d) ripplemarki.

Zadanie 22 (0-1 pkt)

Wał Trzebnicki to forma rzeźby terenu ukształtowana w okresie zlodowacenia środkowopolskiego w postaci

- a) moreny dennej. b) moreny czołowej. c) pradoliny. d) sandru.

Zadanie 23 (0-1 pkt)

Bohoniki, Kruszyniany, Sokółka – to miejscowości, które leżą na Szlaku

- a) Cysterskim. c) Tatarskim.
b) Orlich Gniazd. d) Warowni Jurajskich.

Zadanie 24 (0-1 pkt)

Stolica województwa lubelskiego położona jest nad

- a) Bugiem. b) Bystrzycą. c) Wieprzem. d) Wisłą.

Zadanie 25 (0-1 pkt)

Granica Polski z Czechami na długich odcinkach przebiega wzdłuż grzbietów pasm sudeckich. Dwa odcinki polsko-czeskiej granicy poprowadzone zostały także korytem granicznej rzeki, którą jest

- a) Obra. b) Odra. c) Olza. d) Orawa.

Zadanie 26 (0-1 pkt)

Najwyższym naturalnym wzniesieniem w Polsce - poza Karpatami i Sudetami - jest

- a) Góra Św. Anny. b) Kobyła Góra. c) Łysica. d) Wieżyca.

Zadanie 27 (0-1 pkt)

Przedstawiony na zdjęciu dworek – miejsce urodzenia światowej sławy kompozytora F. Chopina znajduje się w

fot.: My Way Trip

- a) Stalowej Woli. b) Warszawie. c) Zamościu. d) Żelazowej Woli.

Zadanie 28 (0-1 pkt)

Największym województwem w Polsce, tak pod względem powierzchni jak i liczby mieszkańców, jest

- a) małopolskie. b) mazowieckie. c) śląskie. d) wielkopolskie.

Zadanie 29 (0-1 pkt)

Największe tężnie w Europie, zaprojektowane w XIX wieku, są wpisane na listę Pomników Historii symbolem

- a) Augustowa. b) Ciechocinka. c) Nałęczowa. d) Polańczyka.

Zadanie 30 (0-1 pkt)

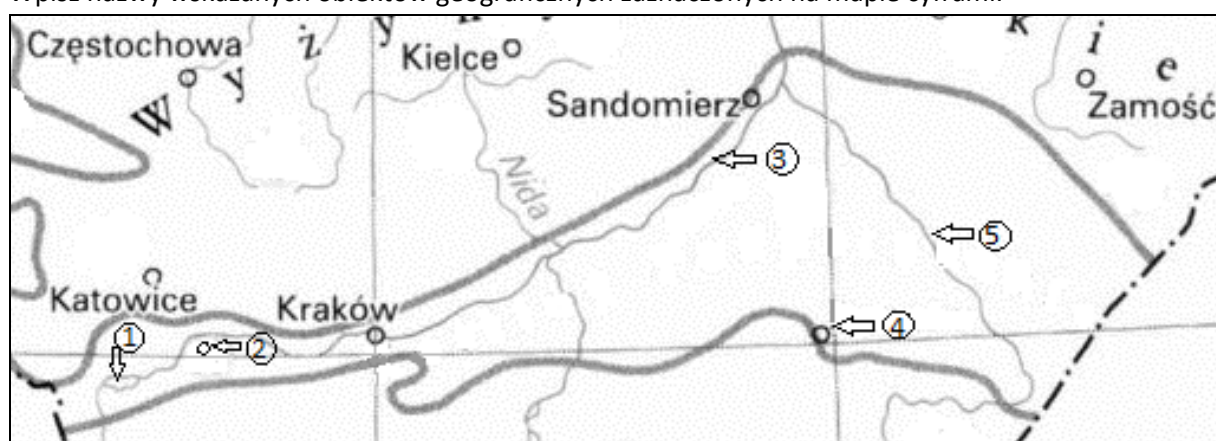
Pierwsze muzeum w Polsce – które gromadziło pamiątki narodowe - powstało w 1801 roku ze zbiorów magnackiej rodziny

- a) Czartoryskich. b) Lanckorońskich. c) Potockich. d) Stadnickich.

CZĘŚĆ OTWARTA

Zadanie 31 (0-5 pkt)

Wpisz nazwy wskazanych obiektów geograficznych zaznaczonych na mapie cyframi.

- Obiekt nr 1 – jezioro
- Obiekt nr 2 – obiekt z listy UNESCO
- Obiekt nr 3 – występujący surowiec mineralny (obecnie nieeksploatowany)
- Obiekt nr 4 – miasto
- Obiekt nr 5 – rzeka

Zadanie 32 (0-5 pkt)

Uzupełnij tabelę, wybierając właściwe określenia z podanych poniżej.

Uwaga! Nie wszystkie określenia spośród podanych będą wykorzystane. Każde określenie możesz wpisać tylko w jednym okienku tabeli.

Proces rzeźbotwórczy	Czynnik rzeźbotwórczy	Forma rzeźby	Pas rzeźby
			pobrzeża
erozja wgłębna			
	lodowiec kontynentalny		
		ponor	
	wody polodowcowe		

Procesy rzeźbotwórcze: abrazja, erozja, korazja, krasowienie, transport, wietrzenie fizyczne.

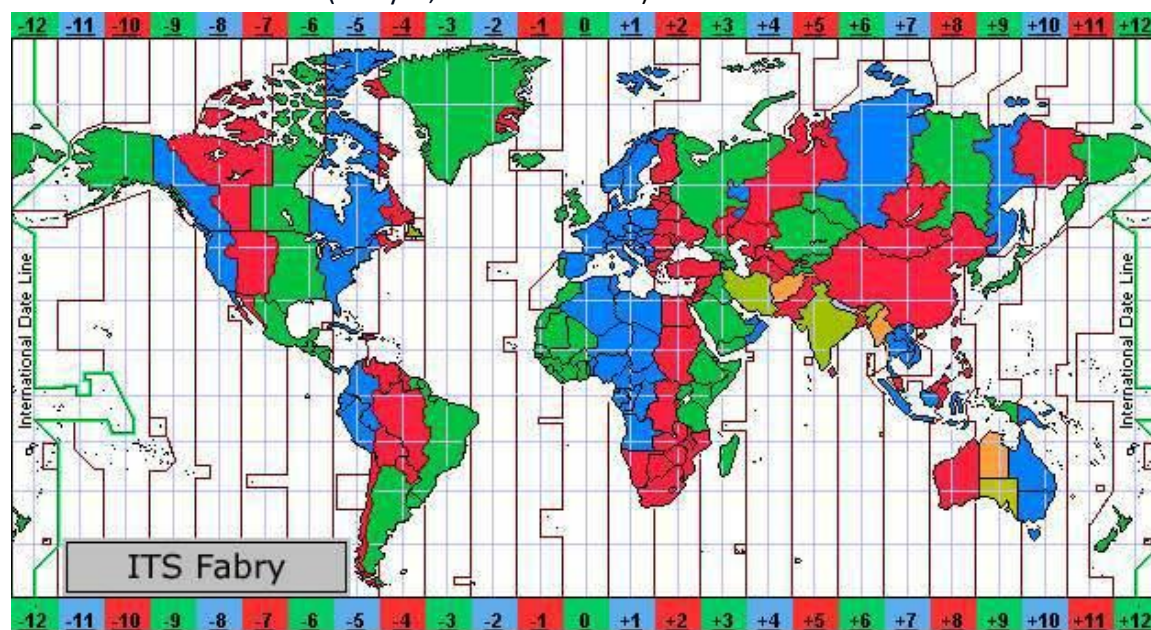
Czynniki rzeźbotwórcze: lodowiec górski, morze, rzeka, woda z CO₂, wiatr.

Formy rzeźby: dolina U-kształtna, dolina V-kształtna, eratyk, falezka, grzyb skalny, pradolina.

Pasy rzeźby: góry, kotliny, niziny, pojezierza, wyżyny.

Zadanie 33 (0-3 pkt)

W Wilnie (Litwa; 25°17'E 54°41'N) jest godzina 13:30 czasu strefowego. Która godzina czasu słonecznego jest wówczas w Rio de Janeiro (Brazylia; 43°11'W 22°54'S)? Przedstaw obliczenia.

Zadanie 34 (0-2 pkt)

Na podstawie mapy topograficznej narysowano profil rzeźby terenu, na którym różnica wysokości między najwyższym i najniższym położonym punktem wynosi 58 mm. W rzeczywistości różnica wynosi 348 m. Oblicz skalę pionową profilu. Przedstaw obliczenia.

Zadanie 35 (0-3 pkt)

Jednym z najważniejszych działów sektora usług jest komunikacja, obejmująca łączność oraz transport. Dopasuj do poniższych opisów właściwy rodzaj transportu.

kolejowy, lotniczy, przesyłowy, samochodowy, wodny morski, wodny śródlądowy

Opis	Rodzaj transportu
W naszym kraju ma największy udział w przewozach pasażerów i towarów, przy najmniejszej gwarancji bezpieczeństwa w podróżowaniu.	
Obejmuje m.in. rozprowadzanie niektórych surowców energetycznych oraz energii elektrycznej.	
Stosunkowo szybki, o niezbyt wygórowanych kosztach, odgrywa dużą rolę przy przewozie towarów i osób, zwłaszcza na większe odległości.	
Znaczenie w Polsce ma niewielkie i z roku na rok malejące.	
Szybki, bezpieczny, należy do najszybciej rozwijających się rodzajów transportu w Polsce.	
Wolny, jego udział w polskich przewozach systematycznie maleje, chociaż ma duże znaczenie w transporcie towarów masowych na duże odległości.	

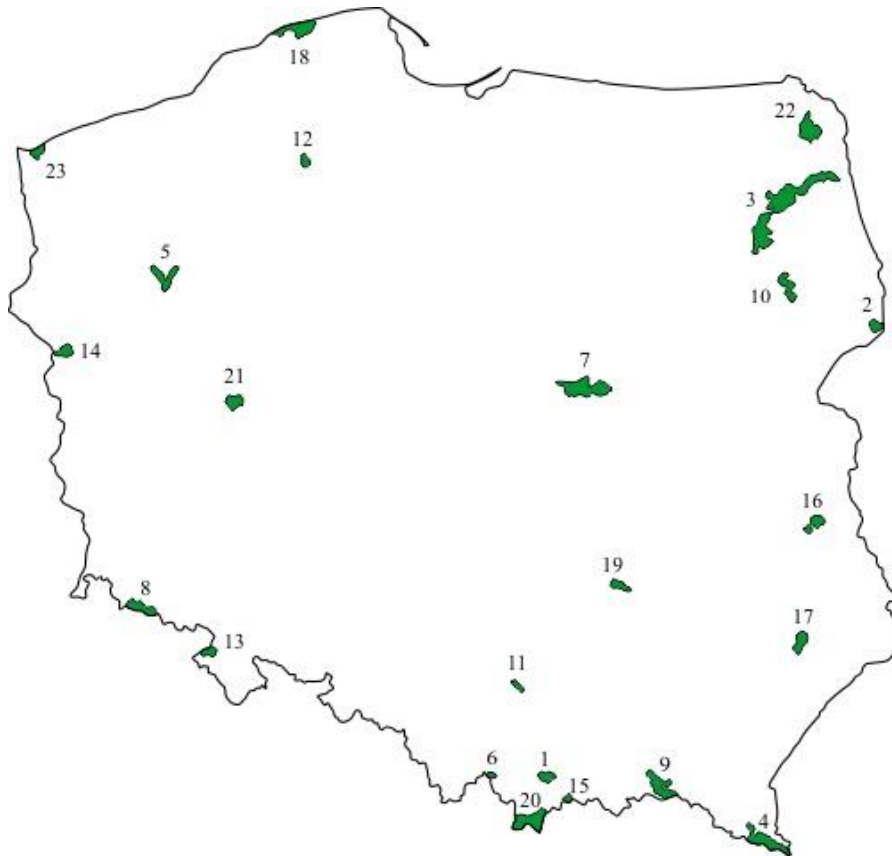
Zadanie 36 (0-4 pkt)

Oblicz, o ile procent zwiększył się lub zmniejszył wskaźnik feminizacji w latach 2001 - 2016? Przedstaw obliczenia.

lata	ogółem		
	razem	mężczyźni	kobiety
	w tysiącach		
2001	38242,5	18525,2	19717,3
2016	38433,0	18593,2	19839,8

Liczba ludności w Polsce według płci w latach 2001 - 2016

Zadanie 37 (0-6pkt)

Kryterium	Numer parku	Nazwa parku
PARK ...		
o największej powierzchni		
położony najbliżej stolicy Polski		
najstarszy		
najmłodszy		
na emblemacie którego znajduje się pław		
znajdujący się na terenie naszego województwa		
znajdujący się w pasie wyżyn		
położony na największej polskiej wyspie		
z najwyższym szczytem Polski		

Zadanie 38 (0-4 pkt)

Poniżej przedstawiono współrzędne geograficzne wybranych miast. Wpisz ich nazwy w odpowiednich rubrykach tabeli.

Uwaga! Nazwy niektórych miast można wpisać do tabeli więcej niż jeden raz.

Manaus (3°06'06"S, 60°01'29"W), Nowy Jork (40°42'51"N, 74°00'21"W), Sao Paulo (23°32'50"S, 46°38'09"W), Buenos Aires (34°36'47"S, 58°22'38"W)

Cecha położenia	Miasto
21 marca Słońce góruje tam najpóźniej	
21 marca niewidoczny jest Krzyż Południa	
22 czerwca dzień jest najkrótszy	
22 czerwca Słońce zachodzi najwcześniej	
23 września dzień jest najdłuższy	
23 września Słońce w południe jest najniżej nad linią horyzontu	
22 grudnia Słońce góruje tam niemal w zenicie	
22 grudnia Słońce góruje tam najniżej po północnym niebie	

Zadanie 39 (0-4 pkt)

Otocz kółkami **8 nazw** (pojęć), które mają związek z wybrzeżem Polski:

bryza, delta, faleza, fen, Grunwald, J. Koronowskie, Kamieńsk, Kluki, kryptodepresja, liman, mierzeja, Mszczonów, najdłuższy kanał śródlądowy, Tryglaw, Uznam

Zadanie 40 (0-4 pkt)

Jeśli zdanie dotyczące polskich jezior jest prawdziwe - **otocz kółkiem P**, jeśli fałszywe - **otocz F**.

a) Jeziora osuwiskowe spotykamy jedynie w Bieszczadach, np. J. Duszatyńskie.	P	/	F
b) W Polsce nie spotykamy kryptodepresji.	P	/	F
c) Jeziora Gardno, Jamno, Bukowe i Żarnowieckie to jeziora przybrzeżne.	P	/	F
d) Jezioro Śniardwy ma największą powierzchnię w Polsce.	P	/	F
e) Pojezierze Łęczyńsko-Włodawskie tworzą jeziora polodowcowe.	P	/	F
f) Czarny Staw nad Morskim Okiem jest najwyższym położonym jeziorem w Polsce.	P	/	F
g) Jeziora: Dąbie i Drużno są jeziorami deltowymi.	P	/	F
h) Największe skupisko jezior krasowych występuje na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej.	P	/	F

BRUDNOPIS